

De concurrentie

Ongebruikt kapitaal geeft geen meerwaarde

Plicht van geld, rente te geven

Productieproces (of onderdeel), stryd om afzet

De hoogste productiviteit wint. Gelykheid van prijs, 3 soorten kapitalisten

Ondergang voor de een

Extra-winst voor ander - kanduff, wedren; ~~hoo~~ dit 8de methode

Dit de kern van geheele maatsch. ontwikkelg. De risico premie van verkoop meerw.

1° Algemeene gevolg.

Tijdsperk van geweldige ontwikkelg der productiviteit
Wegbereider voor het socialisme.

2° ~~MAKAMUM~~ Gevolg hiervan:

Verlaging van waarde der arbeidkracht

Daarom bourgeoisie vóór vrye concurrentie -

- en politieke strijd hiervoor < beryds arbeid
vryheid concurre

Maatschappelyke uitwisselen

Het productieve bedrijf is het grootbedrijf

Besparis van grootbedrijf met veel kapitaal -

inkoope in 't groot; voordeliger machines, minder onkosten
gelegenheid beide machines; gelegenheid verlies uit te houden.

Grootter kapitaal - daarom tyrannie fabrikanten

makamum wint. Kapitaal uit meerwaarde

1. Ondergang middenstand. ontberingsloon

(niet altijd aantal, wel welvaart), nu winkeliers

Alle versintten. Kleinbedrijf om reparatie, kunstwerk, niet voor wereldprod v bekelen
in proletariaat. Winkeliers slaagen nu

2. Concentratie van kapitaal. Kapit

Nieuw gevormd kapitaal bij groote kapitaal i meeste

* Arbeiders blyven beritloos.

3. Organisatie in 't bedrijf. Nieuwe middenstand. bezoldigde directeur,
naamloose vennootschap

* Reuachup legers arbeiders

4. Revolutioneeris plattelund

5. De crisissen

Ellende voor de arbeiders daarby -

1. Begin van het kapitalisme

Toestand kleinbedrijven Engel. boerenland:

Overuit niet door spaarzaamheid en vlijt ryken

Ontstaan der kapitalen: woeker, handel, zeerwof.

ontstaan der proletariers: uitpersing der boeren; Bauern legen
afsluiting der gelden; oorlogen in reform. tijd

kapitalistische industrie uit behoefte van handel ontstaan.

Engeland en Holland

Manufactuur behoudelijke vrijheid en goede toestand; toch reeds eenzijdige verschrompeling

Invvoerij van stoom en opinmachinerie. Proletariseering, groote massa,
Verlenging werkdag vrouwen en kinderen, werkeloosenzijger

In 19de eeuw dit overal herhaald en voortgezet

Vreemd kapitaal, lage levensstandaard, proletariseering, handverens

2. Daarna voortdurende productie van kapitaal

" " van werkeloosenzijger; reserveleger

Begin 19de eeuw. groote klane van kleinbouwgoederen, kleine boeren enz.

Langzamerhand geheel ander maatschappelyk aspect.

~~Groote kapitalen~~

Groote ondernemingen; daarnaast kleine bedrijf voor reparatie, aparte vakken etc.

Arbeiders in steeds grooter bedrijven saamgebrokken

Ambtenaren, nieuwe middenst. toegenomen

Revolutioneering platteland.

Aspect van bedrijfstellig in Duitschland

Schotken in de ontwikkeling; de crises.

Koloniaal politiek. Kapitaal in vreemde landen.

3. Laatste phase van kapitalisme

De coalitie gevols van concentratie (ring, syndicaat, kartel, trust)
Dwangmiddelen, beperking productie; staats hulps door invoerrecht -

Trust beheerscht de markt; afnemers worden bedienden.

Zuinige en doelmatige organisatie, geen reclame (Schwab)

Laatste en hoogste trap van het kapitalisme.

Nu deze prod-w. een boei voor de ontw. der productiekrachten

Grinde: despotisme van entulen. Het Americanisme (Carnegie)

Grootste organisatie grootste abouwerdheid. Innerl. bezesht. v. kapitalisme -

de dingen zijn rijp voor het socialisme

II.

Algemeen karakter van het kapitalisme -

- 1. Dubbel karakter van alle warenproductie
Waarde en nuttigheid;
- 2. Dubbel karakter van het kapitalisme
Productie van meerwaarde is beslissende
Onversch. welk artikel; goed of verwaacht; reclame
ondernemerswint, en ondernemers moeit -
Toestand arbeiders: gelijke verkopers v arbeidskracht
Tegenst mensch-zijn en meerwaarde voortbrengen
afwissels, eenzijdig werk, rusten, geesdooden, opzichters, reglement
fabrieksfluit, alleen despotisme v fabriekant -

Econ. vorm der arbeid is huwendst
Loon verswet arbeid

3. Tegensittels wettelijke vrijheid en werkelijke onvrijheid
verschil opvalt arbeiders en kapitalisten

4. Vergelyk slavenarbeid en vrije arbeid
voedsel, kleed, wonis
verzorging in ruste; arb. voor niets te krijgen.
Vrije arb. meer kennis, ontwikkel, echte
Afwegigheid van zelfbetrof.

werpt licht
kapitalistische
slavernij
Boeren

De 3 grote middelen

5. Vergrooting der absolute meerwaarde. ~~Loon~~ Loon bezigt

- 1. Overmatige arbeidsduur; ^{Levenswijze en zed.} ~~zedelijk~~ ontaard
- 2. Diefstal aan arbeidskracht, talloze afbreuk;
- 3. Stryd om normaal arbeidsdag
- 4. Waarom korte arbeidsdag nutt en noodig voor ~~industrie~~ kap.
- 5. Waarom voor arbeiders. Moderne stryd

6. Relatieve meerwaarde en liberalisme

- 1. Wetenschap
- 2. ^{opstellen 3} ~~lijsten 3~~
Volksvoedsel, ^{rand pover, katoen, verwachting}
Gycaanrechten ^{margarine,}
Kosteloos onderwijs ^{belang van arbeiders kerk}
Predikts.

1. Stryd om de produktiviteit

Aboseltiviteit
kapitalisme
berust op
produktiviteit

1. algemeene cultuur
2. Stryd om waarde niet
mechanisch

7. Concurrentie van de ondernemers tegen elkaar

Kapitaal wil gebruikt. Afzet stryd. Wie wint?
Hoogste produktiviteit
Extra winst der ondernemers.

H

* Geef regelmaat en orde —

soc. maatsch. | uithyken
daar ook verkeer

* Klerikalisme vyanidenschap lezen
~~arbeid~~ kap. wagen moerrecht

meerwaarde moet komen
aan arbeiders

Wet. soc. ^{zeft} is een praatje

Stelt socialisme die eisch dan met?
~~socialisme~~

A

210/39

1. Maatschappij; grondoorzaak van lyden & ziekte.
De kapitalistische productiewijze. Wat is een prod. wijze.
• Maatsch. productie tegenover enkele; gemeensch. tegenover warenproductie
2. De eenvoudige warenproductie
3. De kapitalistische; dure productiemiddelen: kapitalisten, arbeiders
Waarom arbeiders geen klein-producenten
Besitloos betekent niet in 't bezit van productiemiddelen.
4. Het loon, de meerwaarde, ~~de~~ de arbeidstijd
de uitbuiting
5. Voorwaarden voor het kapitalisme
a hoog ontwikkelde techniek (wetenschap) ~~de~~ Hooge produktiviteit
b kapitaal bezit } waarvandaan 't eerst { Waar ze niet zijn
c niets-besitters } slavernij etc.
d vrijheid der niets-besitters, en redelyk hoge ontwikkel
6. Vervull dezer voorwaarden historisch proces, dat heel
opkomt van het kapitalisme = vrijmaking van den arbeid
Geschiedenis der laatste 3 eeuwen.
a strijd voor uitvindere, steun voor natuurkennis
d groote historische klassensrijd, eindigt met heerschappij der bourgeoisie
b. c. reproducieren zichzelf.
7. De relatieve meerwaarde en het liberalisme.
Wetenschap; volksvoedzel; graanrechten; onderwijs; ~~restitutie~~
8. Dubbel karakter der kap-productie. Eigenbelang. Nulligheid en Waarde.
Winst bepalend; vervalschingen - Toestand der arbeiders.
Slyd mensch zyn - en arbeider zyn.
Ruot, werktijd, verpoening, reglement, slyd tegen valvereenigings; arbeidstijd
Tegenstrydigheid in opv. van bouwz. en arbeiders om de vrijheid -
Verschil slaaf en arbeider -

elk yndm
en l'asam
w'ner

Waarde uitdrukking van arbeidstijd, (maatschappelijke)
waerby laten op ongelijke snelheid; op nuttegeit —

4 Waarde der arbeidskracht;

Kapitalist is geen dief. —

Waarde - meerwaarde = overschot

5 Voorbeelden

Engelsche kapitaal in koloniën

Transvaal'sche mynen

Rusland.

C/ Inwerking kapitalisme op de menschen

210/38 (5)

1. Het utopisme Plannen tot verbetering

H. Simon, Fourier, Owen -

Algemeene karakteristiek: zagen niet krachten, die uit kap. zelf opkomen -

2. Arbeiders beweging en het wetenschappelyk kommunistische

Anders standpunt -

a. Toestand arbeiders Loon en arbeidstijd.

Verlaging en ontwaardig. - maar ook verzet

b. Verzet. Eerst vakverenigingen. Doel

Haar kapitalistisch - en haar revol. karakter.

Bevragen: Engelsch model

Waarom haar doel niet bereikbaar

Krisissen, Trusts, Staatsmacht

Klassenstrijd tegen geheele bourgeoisie

→ Overname van
woel. van
vakvereniging
Zien wat arb.
en wat bourgeoisie
wil

c. Het doel van de klassenstrijd. Wortel van 'kwaad'

Opheffing van het kapitalisme.

Wat dan? Terugkeer kleinbedrijf?

Toepassing grootindustrie en techniek

Productiemiddelen in gemeensch. eigendom.

Program der sociaal democratie -

d. Aard van dit toekomst ideaal. tegenover utopisme.

Niet allerbeste, maar betere maatschappij

Voortdurende ontwikkeling

Basis deser ontw. in prod. kr. dus techniek

Achtelvingheid van kapitalisme

Noodzakelijkheid van verdere stap

Ons ideaal niet gedroomd - maar reeel

niet absoluut - maar relatief

niet volbrekt - maar anti-kapitalistisch

niet einddoel - maar eerschtijdende fase

kap. is slecht, omdat 't op te heffen is.

→ Vroeger groote klasse
en nu
Nu kleine en
schadelijk

e. Verzet van de bezittende klasse. Waarom?

Geen misverstand -

→ Te overwinnen

D Woe die strijd te voeren: hoe andere klassen, welke
wapenen v. vyand, welke de onze. Wat lot no, toe onderwor

Van der Pree

ontwikkeling der arbeiders
zelf voldoende?

ook afspraak der kapitalisten kan
~~overvloed~~ weigert noodze te
geve - dit dwingt volk met
geweld te nemen

bv kinine

~~Dit zal worden~~
van eerst platteland naar stad komen
daar inrinnen, en dan revolutionair
word

I. Hoe de strijd te voeren. tegen kapitalisme, vóór socialisme

Belemmeringen : arbeiders ³ ongedisciplineerd
2. individualistisch
1. onderworpen en gelovrig

kapitalisten. goed georganiseerd in de staatsmacht

Ophoort van staatsmacht tegelijk met kapitalistenklasse.

Vorsten absolutisme sinds 16de eeuw

Parlementarisme sinds 18de en 19de eeuw

waarom
in tegengestelde grondbeleid

Thans ook gebruikt tegen arbeiders

dwingt dese tot ~~strijd~~ politieke strijd

~~strijd~~ Verovering politieke macht is het doel.

Kan het niet daarbuiten om? Voorbeeld Christendom -

Chr. consumptie; wij productie * Onmogelijke concurrentie

Dus geen nieuwe org. die verover overbodig maakt.

Moeten er lichtere
vechten.

Pol. macht is 't wapen der kapitalisten tegen ons

Nationalisatie trusts. een der eerste daden wijt er heen

Middel daartoe. Discipline en organisatie, predelus ^{door woord} en daad

II. Geschiedenis van desen strijd

Tot nu toe klein burgerij hierin belangrijke rol; ~~elk~~ ontketenen

Fransche revolutie — Engelse Chartisten bew.

Revolutie 48 - eerste zelfst opst. arbeiders. Juni.

sinds bourgeoisie kent vijand -

Oorzaak reaktionair karakter.

daarnaast hervormende, verkeerds zin.

} beide poging
heerschappij te handhaven
dit is de leeris

Na oorlogstijdperk; Commune.

Sinds dien tijd dagelijks parlementaire werk Lamalle's Duitse party

Na 1870 een 30 jarige rusttijd. Ontwik. van soc dem partijen overal.

Nu afgelopen, ^{*}revolut. periode begint met Pruss. revolutie

* Andere klassen: kleinburgerij klein, reaktionair, beschermt kapitaal. } ieder eigen
baeren, kunnen hulpwezen worden, tydelijk, } grieven

III. Einde deser revolutie. Overgang naar het socialisme

Polik in verleden en toekomst

- A. Waarom het kapitalisme de bron is van alle kwaad.
- B. De historische betrekkelijkheid, ontstaan groei en einde van het kapitalisme
- C. Waarom de arbeidersklasse ~~te~~ kapitalisme moet, kan en zal omverwerpen
- D. Op welke wijze zij haar strijd moet voeren

Westerbaanstraat 121

(Engels)
o.a. revol- en konsev-kapit. karakter der veroveren, en revoluton
Prj C. o.a. kapitalistische en nieuwe moraal

210/40

Industrie

	1882	1895		1-5	82	95
zelfst.	1.860.000	1.770.000	-4%	6-50	59%	46%
beambten	99.000	264.000	+166%	51-200	19%	24%
arbeid.	4.100.000	6.000.000	+45%	200-meer	10%	14%
					12%	16%

Persoonen werkzaam in

	1-5	6-	Toename	
Kleinbedryf.	1-5	6-	+4%	+700%
vrochery en fokkery	89	3	+70%	+430%
botelwazen	75	1		
handel	70	4	+47%	+178%
tuinbedryf	60	8	+65%	-
kuunstnijverheit	58	8	+4%	+576%
geareden voornem.	58	13	-3%	+139%

	zelfst.		arbeiders	
	1882	95	82	95
industrie	24%	24%	66	76
handel	45	36	55	64
landb.	28	31	72	69

industrie totaal	6.059.000	8.034.000
landbouw tot.	8.064.000	8.045.000

Die Russische Revolution ist geeignet, den Umlreis unserer Vorstellungen und Ansichten ungemein zu erweitern ^{und} uns von ~~den~~ ^{zu engen, schematischen} ~~den~~ Auffassungen über ~~den~~ ^{besonderen} Gang der ~~heutigen~~ ^{heutigen} gesellschaftlichen Entwicklung zu befreien, die wir uns aus der bisherigen West Europäischen Geschichte gebildet. In diesem Sinne wird sie für unseren Emanzipationskampf nicht weniger theoretisch aufklärend ~~als~~ als praktisch fördernd sein. Dies bedeutet nicht, dass unsere allgemeinen Grundanschauungen über die Entwicklung der Gesellschaft, wie Marx sie am Ersten formuliert hat, dadurch modifiziert werden könnten; was auf Thatsachenmaterial von mehreren Jahrhunderten, sogar Jahrtausenden beruht, ~~ist~~ ist dazu zu fest begründet. Gerade umgekehrt: diese allgemeinen ^{Grund} Anschauungen bilden die Grundlage, gleichsam die Methode, ohne die man die Vorgänge der Russischen Revolution ~~nicht~~ nicht verstehen kann, und nur durch diese Grundanschauung geleitet, wird man im Stande sein, aus ihr eine Bereicherung unseres theoretischen Wissens zu schöpfen.

In 1859 gab Marx in dem Vorwort zu der „Kritik der politischen Ökonomie“ in unüberhoben klarer ^{und} scharfer ~~und~~ Weise ~~die~~ die Ansichten, auf die ihn seine bisherigen Studien geführt hatten, in den folgenden, klassisch gewordenen Sätzen wieder:

In der ~~jetzigen~~ ^{jetzigen} Russischen Revolution ~~erleben wir~~ erleben wir, dass „die politische Ueberbau“ sich umwälzt. Sie passt nicht mehr ~~zu~~ ^{zu} den neuen ~~Produktionsverhältnissen~~ ^{Produktionsverhältnissen}. ~~Welche~~ ^{Welche} waren aber die alten Verhältnissen, die frühere ökonomische Struktur der Gesellschaft, aus denen sie hervorgekommen war, und zu denen sie wohl passte?

Um sie zu finden, müssen wir zurückgehen bis vor den Zeiten der Aufhebung der Leibeigenschaft, ^{als} ~~wo~~ der Dorfkommunismus, der mir noch unzerüttelt dastand.

Wir müssen zu diesem Kapitel an einer Kontroverse erinnern, welche 1875 in dem damaligen „Volksstaat“ zwischen Engels und einem Russischen Revolutionären stattfand, der behauptet hatte, der Russische Staat habe keine ökonomische Wurzeln,